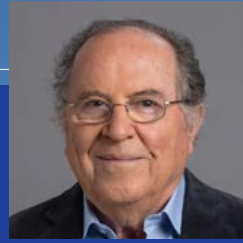




Brain Sharing

חיזוק הקשר בין חוקרות וחוקרים
ישראלים מרחבי העולם
לבין האקדמיה הישראלית



” בכל שנותי הרבות באקדמיה צפיתי בדאגה
בתופעה ההולכת ומתרחבת של בריחת המוחות,
ותהיתי כיצד אני יכול לעזור להאטת התופעה.

בחודש שעבר מונית לנשיא אוניברסיטת רייכמן.
מתוקף תפקידי אני רואה בקידום מחקר איכותי
ופורץ דרך, שליחות לאומית ראשונה במעלה,
והצבתי מטרה לחבר חזרה לארץ חוקרים מעולים,
ישראלים ויהודים, שנמצאים באוניברסיטאות
הטובות ברחבי העולם במעמד של קביעות, ולשמש
עבורם בית אקדמי בישראל שייתן מענה לצרכיהם.

ממהלך זה יוצאים כל הצדדים נשכרים, ומדינת
ישראל תזכה בהידוק הקשר עם המדענים
המובילים שלה, ובשילובם באקדמיה הישראלית.”

פרופ' רפי מלניק
נשיא אוניברסיטת רייכמן



על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כ-33 אלף אקדמאים בעלי תואר ישראלי חיים כיום בחו"ל, מהם כ-2,300 ישראלים בעלי תואר שלישי, אשר רובם חיים בארה"ב. נתוני הלמ"ס מתייחסים לחוקרים המועסקים זמנית באוניברסיטאות בארה"ב, בעיקר בתוכניות פוסט-דוקטורט, וכן לחוקרים ולמרצים אורחים, מסיימי Ph.D. שאין להם לאן לחזור. עם זאת, המחסור במקומות עבודה באקדמיה הישראלית מאלץ רבים מהם להישאר בחו"ל גם לאחר מכן.

הסיבות לתופעה מגוונות. מסתמן כי הסיבה המרכזית היא מחסור כרוני בתקנים ובתשתיות מחקר בישראל.

לאור ההזדמנויות הקיימות באוניברסיטאות ברחבי העולם, להשיב ארצה את החוקרות והחוקרים הישראלים היא משימה מורכבת.

בהתאם לזאת, אוניברסיטת רייכמן מציעה מענה יצירתי לסוגיה על ידי חיזוק וקירוב אותם חוקרים וחוקרות לאקדמיה הישראלית ויצירת מעטפת ייעודית עבורם: לשלבם בקורסים מרוכזים כמרצים, לייצר עמם מחקרים משותפים, לארח אותם בשנת השבתון ועוד.

מיום הקמתה, אוניברסיטת רייכמן שאפה להיות קול ייחודי באקדמיה הישראלית ועם זאת חלק ממנה: מוסד מצטיין בהוראה ובמחקר, המעשיר ומקדם את ההשכלה הגבוהה בישראל ולצד זה מטפח את מנהיגות העתיד של החברה ותורם למדינת ישראל ולעם יהודי.

אוניברסיטת רייכמן מהווה דוגמה ליכולת היוזמה הפרטית, להציע ולקיים פתרונות לאתגרים לאומיים וחברתיים.

"מדינת ישראל היא היצואנית הגדולה ביותר של מרצים לארה"ב ביחס לגודל האוכלוסייה, או במלים אחרות - מובילה עולמית בבריחת מוחות. לאורך השנים ננקטו צעדים ומהלכים שונים בניסיון לעצור את התופעה. על-פי נתוני ה-OECD, נכון לשנת 2020, ישראל מדורגת במקום ה-17 מתוך 37 מדינות מבחינת שיעור המהגרים המשכילים, ואחוז בעלי ההשכלה הגבוהה המהגרים ממנה עומד על 6.9%."

(מתוך: "אקדמאים ישראלים בחו"ל ופעולות להשבתם לישראל", אלירן זרד, יוני 2020)

הם החליטו לחזור כדי לתרום לחיזוק מעמדה האקדמי של ישראל, תוך ויתור על שכר גבוה יותר באוניברסיטאות מובילות בעולם. החוקרים מפרסמים מאמרים בכתבי העת היוקרתיים ביותר ומשתתפים בכנסים בינלאומיים חשובים. בשנים האחרונות זכו חוקרים מאוניברסיטת רייכמן במאות מענקי מחקר, בהם גם מענקי מחקר אירופיים (ERC) מהיוקרתיים בעולם.

השתלבותה המוצלחת של אוניברסיטת רייכמן בפיתוח העתודה המחקרית של ישראל היא בשורה של ממש.

בדו"ח המועצה להשכלה גבוהה (יוני 2021, ירושלים) נכתב: "הצטרפותו של המרכז הבינתחומי בהרצליה לשדרת אוניברסיטאות המחקר של ישראל תביא כבוד למדינה ולמערכת ההשכלה הגבוהה שלה".

מיום שהקים **פרופ' אוריאל רייכמן** את אוניברסיטת רייכמן (שנקראה בתחילת דרכה המרכז הבינתחומי הרצליה), היא הייתה יחידה מסוגה: מוסד אקדמי שהוקם על פי מודל אוניברסיטאות העלית בארה"ב, כמוסד ללא מטרות רווח שאינו ממומן על ידי מערכת התקצוב הממשלתית של ההשכלה הגבוהה בישראל, אלא משכר לימוד ומתרומות. בכך נשמרת מחויבותו המוחלטת לטובת תלמידיו ולהשכלתם.

מאז הקמתה הצטרפו לסגל אוניברסיטת רייכמן טובי המרצים והחוקרים הישראלים מהאוניברסיטאות המובילות בעולם, שתרמו מניסיונם העשיר כדי ללמד, לחקור ולפתח תוכניות לימוד עדכניות. כל החוקרות והחוקרים הישראלים החוזרים הביתה אחרי שנים רבות בארה"ב ובאירופה, הם בעלי שם עולמי בתחומם ותפוקתם המחקרית עצומה.

כפי שהפכנו את האוניברסיטה לבית בישראל לאלפי סטודנטים שמגיעים ללמוד אצלנו לתארים שלמים (MA ו-BA), כך שאיפתנו היא להפוך לבית האקדמי למדענים ישראלים (גם יהודים) מובילים בחו"ל.

האופק הבינלאומי הוא נדבך מרכזי וחשוב בתפיסת המוסד ובאופיו. כיום לומדים באוניברסיטת רייכמן אלפי סטודנטים וסטודנטיות מ-90 מדינות בעולם, במסגרת בית הספר הבינלאומי ע"ש רפאל רקנאטי. בית הספר הוקם בשנת 2000 במטרה לחבר בין ישראל לבין הקהילות היהודיות ברחבי העולם. כ-70% מהסטודנטים אצלנו עושים עליה בתום לימודיהם, רבים מהם משרתים בצה"ל - זוהי שליחות ציונית ראשונה במעלה.



“המרכז הבינתחומי (אוניברסיטת רייכמן כיום) הוא גם המוסד הבינלאומי ביותר בישראל וגם תורם את מספר הסטודנטים הבינלאומיים הגדול ביותר ל”לימודים מלאים” ולקבוצת הסטודנטים היהודים...”

(מתוך הדו"ח “בינלאומיות בהשכלה גבוהה”,
המועצה להשכלה גבוהה)



לפרטים נוספים:
www.runi.ac.il
president@idc.ac.il